УДК 353:342.25

DOI: 10.35340/2308-104X.2020.86-1-05

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ
МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ****FEATURES OF THE
IMPLEMENTATION OF THE
MECHANISM OF STATE
MANAGEMENT OF THE
DEVELOPMENT OF
TERRITORIES IN THE
CONDITIONS OF
DECENTRALIZATION**

ЧЕРНИШ О. І.,
доктор наук з державного
управління, професор,
завідувач кафедри менеджменту
виробничої та невиробничої
сфери, Донецький державний
університет управління

CHERNYSH O.,
Doctor of Science in Public
Administration, Professor,
Head of the Department of Non-
Production Management,
Donetsk State University of
Management

У статті розглядаються проблеми формування державної політики регулювання регіональних економічних процесів. Обґрунтовано необхідність трансформації механізмів державного управління з урахуванням особливостей регіональних економічних систем. Встановлено, що в умовах євроінтеграційних процесів головною метою державного регулювання є створення умов для динамічного і збалансованого розвитку територій. В умовах децентралізації державне регулювання має надавати імпульс внутрішнім факторам регіонального розвитку. Виокремлено основні положення формування стратегії регіонального інноваційного розвитку.

Ключові слова: управління, економічна політика, регіональна економічна система, децентралізація, стратегія, державне управління, мікроінструменти.

В статье рассматриваются проблемы формирования государственной политики регулирования региональных экономических процессов. Обоснована необходимость трансформации механизмов государственного управления с учетом особенностей региональных экономических систем. Установлено, что в условиях интеграционных процессов главной целью государственного регулирования является создание условий для динамичного и сбалансированного развития территорий. В условиях децентрализации государственное регулирование должно предоставлять импульс внутренним факторам регионального развития. Выделены основные положения формирования стратегии регионального инновационного развития.

Ключевые слова: управление, экономическая политика, региональная экономическая система, децентрализация, стратегия,

государственное управление, микроинструменты.

The article discusses the problems of forming a state policy for regulating regional economic processes. The necessity of transforming the mechanisms of public administration, taking into account the characteristics of regional economic systems, is substantiated. It has been established that in the context of integration processes, the main goal of state regulation is to create conditions for the dynamic and balanced development of territories. In conditions of decentralization, state regulation should provide an impetus to the internal factors of regional development. The main provisions of the formation of the strategy of regional innovative development are highlighted.

Keywords: *management, economic policy, regional economic system, decentralization, strategy, public administration, micro-tools.*

Постановка проблеми. Ефективний розвиток територій є основою результативних змін, яких очікує українське суспільство. Відповідно, управління розвитком певної території повинно передбачати низку підходів, принципів та методів, на основі яких мають здійснюватися прогресивні перетворення на регіональному рівні. Зокрема, управління територіальним розвитком необхідно здійснювати в контексті організаційних, адміністративних, інституційних, соціальних та економічних аспектів його реалізації. Для того, щоб забезпечити належний рівень життя населення в межах окресленої території відповідно до стандартів розвинутих країн, гарантувати позитивні трансформації регіону та держави загалом, необхідно знайти таку управлінську модель, у межах якої буде здійснюватися невпинний та впевнений розвиток територій. Важливу роль при цьому повинні відігравати економічні важелі, стимули, механізми та інструменти, адже саме економічний аспект є ключовим у процесі ефективних перетворень в українському суспільстві.

Визначення та актуальність питання щодо формування державного механізму розвитку територій зростає відповідно до посилення тенденцій економічного розвитку країни, наростання негативних явищ у суспільстві, збільшення загроз у сфері фінансів, економіки, зовнішньої політики тощо. Тому невпинно зростає інтерес до досліджень, які визначають та характеризують механізм забезпечення національної безпеки України у напрямі розвитку її регіонів, пошуку шляхів залучення громадськості до процесу формування та реалізації державної політики у сфері територіального розвитку, а також ґрунтового вирішення питань щодо реалізації механізму державного управління розвитком територій, оскільки його складові у процесі формування й впровадження державної політики забезпечують єдність дій щодо сталого розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток територій та управління ним є предметом дослідження багатьох науковців. Зокрема, доцільно відзначити таких зарубіжних вчених, як: І. Ансофф, Ф. Брайсон, В. Бріан, Я. Варда, Г. Гордон, Б. Карлоф та інші, які вивчають особливості регіонального розвитку та стратегічного управління ним у розвинутих країнах.

Поряд із ними цією проблематикою займаються такі вітчизняні дослідники як Г. Атаманчук, В. Бабаєв, О. Берданова, В. Вакуленко, З. Варналій, Б. Данилишин, Н. Гринчук, Г. Жаворонкова, Н. Ільченко, В. Колтун, В. Куйбіда, В. Мамонова, Г. Одінцова, А. Ткачук, І. Чикаренко та інші.

У своїх працях дослідники обґрунтовують процеси, які відбуваються у суспільстві і впливають на регіональний розвиток, представляють результати досліджень щодо перспектив взаємодії регіонів та держави, аналізують причини, які стримують позитивні перетворення на рівні окремих територій.

В умовах децентралізації в Україні особливої значущості набуває проблема підвищення ефективності діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Мета статті – вдосконалення різноманітних (правових, організаційних, економічних тощо) механізмів управління територіальним розвитком і державного регулювання регіонального розвитку загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державне управління розвитком т можна представити як цілеспрямовану діяльність держави, що реалізується за допомогою відповідних законодавчих і виконавчих органів, які за посередництвом системи механізмів, методів та інструментів управління забезпечують досягнення поставленої мети і вирішення багатьох соціально-економічних завдань, які є нагальними для окремої території. Таке регулювання є системою, що характеризується певними специфічними аспектами, а саме:

- методологічним, який представляє державне регулювання регіонального розвитку у вигляді сукупності принципів, форм і підходів, які використовуються у процесі регіонального управління;
- організаційним, який забезпечує єдність розгляду соціальних, економічних і екологічних відносин у процесі управління;
- соціально-економічним, який забезпечує управління на основі існуючої соціально-економічної ситуації і перспектив розвитку економічного потенціалу території [1].

Європейський курс розвитку, який обрала наша держава вимагає активізації змін в державному управлінні, що першочергово передбачає децентралізацію владних повноважень органів місцевого самоврядування.

Країни, які пройшли етапи децентралізації можуть стати гідним прикладом розвитку суспільних відносин, еталоном соціально-правової регламентації та захисту прав і свобод громадян.

Враховуючи, активне проведення реформ адміністративно-територіального устрою в Україні основні питання децентралізації ставали об'єктом досліджень відомих як закордонних, так і вітчизняних дослідників: В. Авер'янова, Г. Атаманчука, М.Бутка, М. Іщенко, В. Кампо, В. Куйбіди, А. Коваленка, О. Лук'янченка, В. Рибак, Н. Чумаченка та інших. Проте, не зважаючи на велику кількість наукових розробок є відкритим для дослідження питання теоретичного узагальнення особливо актуальних аспектів децентралізації.

Обраний Україною шлях децентралізації, вказує на європейський вектор розвитку, що активно впроваджується у державно-управлінську практику. В державі запроваджуються нові принципи управління. До прикладу зразковими можуть бути, принципи, що декларуються в сучасній європейській моделі публічного управління державою «Good Governance» («Належне врядування»). Запровадження цієї моделі засвідчить новий етап реалізації реформи публічного управління в Україні [2].

Для глибшого аналізу реформи адміністративно-територіального устрою, варто звернутись до визначення поняття «децентралізація». На семантичному рівні децентралізація (від латинського *de* – протиставлення, *centralis* – центральний) трактується як знищення, ослаблення або скасування централізації [3, с. 32]. Таким чином це система розподілу функцій і повноважень між державним і місцевими рівнями управління, яка значно розширить права останніх, а відтак підвищить роль інституту місцевого. Адже децентралізація є своєрідною системою управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до органів місцевого самоврядування.

Схвалена Кабінетом Міністрів України 1 квітня 2014 року Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (далі Концепція) викликана політичними процесами, що відбуваються в державі й суспільстві на шляху євроінтеграції. Вона передбачає децентралізацію, створення належних матеріальних (майно, зокрема земля, що перебувають у власності територіальних громад), фінансових (податки та збори, що пов'язані з територією відповідної

адміністративно-територіальної одиниці) та організаційних умов для забезпечення виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень [4, с. 22].

У сучасному цивілізованому світі державні органи влади здебільшого реалізують свої управлінські функції шляхом гарантування законності та правопорядку в країні. Розвинуті країни все більше тяжіють до децентралізації державного управління та розширення повноважень місцевих органів влади. Таким чином відбувається перенесення центру ваги управлінського процесу на регіональний рівень, завдяки чому приймаються життєво важливі рішення для забезпечення ефективного розвитку територій. При цьому органам місцевого самоврядування відводиться першочергове значення у прийнятті ключових управлінських рішень, що стосуються підпорядкованого їм регіону.

У процесі управління розвитком територій домінуюча роль відводиться економічному підходу, основою якого є благополуччя громади та окремої людини, адже економічний розвиток є засобом вирішення більшості проблем регіону [5]. Зважаючи на вітчизняні особливості розвитку економічної системи, можна визначити основні принципи взаємодії центральних та місцевих органів влади, які існують у сучасному українському суспільстві:

- управління територіями шляхом розробки і впровадження у життя стратегій, здатних забезпечити невідпинний прогресивний економічний розвиток регіонів;
- визначення та закріплення за центральними органами влади тих функцій і повноважень, які стосуються прийняття правових основ економічної політики регіонального розвитку і не можуть стосуватися органів місцевого самоврядування окремої території – йдеться про фінансово-кредитну політику, діяльність Національного банку України, розподіл інвестицій, зовнішньоекономічну політику тощо;
- передача управлінських функцій, які стосуються державного майна, на регіональний рівень з метою його ефективного використання;
- надання права місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування використовувати більшу частину власних доходів зі сформованих відповідною радою регіональних бюджетів.

Усі підходи до забезпечення економічного розвитку території та управління ним повинні спрямовуватися на вирішення стратегічного завдання – збільшення регіонального внеску в економічне зростання України. Інші цілі будуть досягатися в контексті вирішення цього

ключового завдання і будуть результатом здійснення стратегічної мети управління розвитком територій.

Оскільки управління розвитком території повинно спрямовуватися на те, щоб забезпечити економічний прогрес у регіоні, це, своєю чергою, буде основою для соціального розвитку та належного рівня добробуту населення. Зокрема, це стосується підвищення рівня конкурентоспроможності регіональних господарюючих суб'єктів на вітчизняному та закордонних ринках, ефективного використання економічного потенціалу території, раціонального використання коштів регіональних бюджетів, залучення інвестицій тощо.

У Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні визначено способи та напрями економічного розвитку території [6], які повинні реалізовуватися шляхом прийняття ефективних управлінських рішень місцевими органами влади:

- надання кожному місцевому бюджету трансфертів, що надходять із Державного бюджету;
- у напрямі забезпечення виконання місцевими органами влади своїх повноважень – визначення податків та зборів фінансовою основою для реалізації зазначених функцій;
- надання місцевим органам влади повноважень регулювати розмір ставок місцевих зборів та податків;
- спрощення процедури доступу кредитних ресурсів для місцевих органів влади, які ті можуть використати для реалізації інвестиційних проєктів на рівні підпорядкованої їм території;
- запровадження практики реалізації програмно-цільового методу для того, щоб підвищити ефективність та прозорість використання коштів місцевих бюджетів;
- врегулювання належним чином майнових та, зокрема, земельних відносин, що стосуються окремої території, з метою визначення відповідної бази оподаткування;
- максимальне залучення громадськості до проблем управління розвитком території, що, своєю чергою, позитивно впливатиме не лише на соціальний, але й на економічний розвиток регіону.

Децентралізаційні перетворення в Україні сприяли створенню об'єднаних територіальних громад, які повинні здійснювати управління розвитком територій [7]. Відповідно до норм Бюджетного та Податкового кодексів та змін, внесених до них від 01.01.2015 р., органи місцевого самоврядування отримали більше повноважень у сфері реалізації

управлінських функцій шляхом підвищення своєї економічної спроможності. Зокрема, об'єднані громади можуть зараховувати до місцевих бюджетів 60% податку на доходи фізичних осіб на власні повноваження. Окрім того, на рівні окремих територій повністю залишаються надходження від таких обов'язкових платежів, як єдиний податок, податок на прибуток підприємств і фінансових установ комунальної власності та податок на майно (земля, нерухомість, транспорт).

Об'єднані територіальні громади реалізують прямі міжбюджетні відносини з Державним бюджетом, що значно розширило їх повноваження, адже до реформи такі можливості мали лише обласні та районні бюджети, бюджети міст обласного значення. Для того, щоб об'єднані територіальні громади могли виконувати функції, делеговані їм державою, вони отримують трансферти у вигляді дотацій, субвенцій на розвиток освітньої, медичної сфери, інфраструктури регіону тощо. Також норми законодавства дали можливість затверджувати місцеві бюджети незалежно від дати прийняття Закону про Державний бюджет.

Отже, реформа децентралізації розширила фінансові можливості об'єднаних територіальних громад в управлінні територіями, що їм підпорядковуються. Проте поряд із реалізацією прямих міжбюджетних відносин із Державним бюджетом та збільшенням фінансових надходжень до місцевих бюджетів органи місцевої влади мають і інші інструменти забезпечення економічного розвитку територій. Зокрема, це і здійснення зовнішніх запозичень, і самостійне обрання установ з обслуговування коштів місцевих бюджетів відносно розвитку та власних надходжень бюджетних установ.

Це дає результат, адже органи, що управляють певною територією, зацікавлені у підвищенні її інвестиційної привабливості на благо громади. А податки, сплачені на місцях, будуть спрямовуватися на підвищення рівня добробуту територіального населення. Таким чином, процес державного управління, здійснюваний об'єднаними територіальними громадами внаслідок реформи децентралізації, сприятиме економічному та, як наслідок, соціальному розвитку територій.

При цьому потрібно зосередити увагу на тому, що в сфері прийняття управлінських рішень, які стосуються розвитку територій, на сьогодні все ще існує низка недоліків, зокрема:

- значна частка прийнятих управлінських рішень не відповідає вимогам сьогодення та реальним параметрам розвитку економічної

системи;

- у багатьох випадках рішення, прийняті місцевими органами влади, дублюються із прийнятими на загальнодержавному рівні, що призводить до їх нагромадження;

- неефективність управлінських рішень спричинена недосконалістю моніторингу проблем на рівні окремої території, а також низьким рівнем поінформованості господарюючих суб'єктів про можливості їх розвитку;

- відсутність реального зв'язку між суб'єктами прийняття управлінських рішень та їх виконавцями, що не сприяє стимулювання регіонального розвитку в коротко- та довгостроковій перспективі [8].

Ці та інші недоліки, які існують у системі управління розвитком територій, гальмують прогресивні зміни, які повинні відбуватися на регіональному рівні в державі. Тому необхідно вжити заходів, щоб підвищити рівень реалізації управлінських рішень в регіонах. З цією метою потрібно впроваджувати принципи сучасного стратегічного менеджменту у здійснення як загальнодержавної, так і регіональної економічної політики, забезпечити моніторинг економічної політики регіональних органів влади та показників регіональної економіки для об'єктивного визначення проблем, потреб та перспектив розвитку території. Стратегічне управління розвитком територій дає змогу визначити надійний курс регіонального розвитку, який стосується аналізу сучасних проблем та обґрунтування шляхів їх подолання на коротко-, середньо- та довгострокову перспективу [9, с. 34].

Доцільно зауважити, що стратегічний підхід в управління розвитком територій дає можливість визначити та впровадити в життя стратегічні підходи, на основі яких існує можливість підвищення конкурентоспроможності як економічних суб'єктів, так і регіону загалом. Вони виражаються через свою нішу на ринку завдяки таким економічним характеристикам, як якість пропонованого товару, впровадження інновацій у виробничий процес, здійснення зовнішньоекономічної діяльності, кваліфікації персоналу тощо.

У напрямі ефективного управління розвитком територій повинна здійснюватися цілеспрямована державна політика, здатна забезпечити комплексний розвиток регіонів, їх економічних систем та управління ними на основі кращого світового досвіду. Вона повинна сприяти максимальному подальшому процесу децентралізаційних перетворень шляхом добровільного об'єднання територіальних громад [10].

Також на державному рівні потрібно забезпечити стабільне

забезпечення фінансової підтримки об'єднання територіальних громад. Адже їх збільшення в Україні без пропорційного збільшення фінансування є загрозою зниження мотивації громад до об'єднання та економічного розвитку територій загалом.

Фінансування потребує належного контролю, тому в умовах бюджетної децентралізації необхідно посилити державний фінансовий контроль і забезпечити його ефективність і дієвість. Окрім того, потрібно налагодити максимально прозору діяльність місцевих органів влади та її контроль з боку громадськості.

Зазначені дії, які повинні реалізовуватися на рівні держави, повинні сприяти регіональному розвитку, підвищенню рівня менеджменту місцевих органів влади стосовно підпорядковуваних їм територій та покращенню їх економіки загалом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Особливості реалізації механізму державного управління розвитком територій є важливим аспектом підвищення рівня та ролі регіонів у державі. Законодавчі акти, які діють в Україні, дають підстави стверджувати, що в державі існує достатня нормативна база, яка регламентує управлінські процеси в процесі розвитку територій. Ці процеси реалізуються на основі основних функцій та типових завдань регіональних органів управління у контексті економічного розвитку території, зокрема в складі функції планування, організації, координації, мотивації та контролю.

В Україні реформа децентралізації протягом 2015-2017 рр. стала поштовхом до створення значної кількості об'єднаних територіальних громад, які повинні забезпечувати управління розвитком належних їм територій. Об'єднання засвідчили свою результативність, а зміни, внесені до Бюджетного та Податкового кодексів, забезпечили збільшення фінансових надходжень на місцевий рівень.

Проте на сучасному етапі в Україні існує низка проблем у сфері управління територіальним розвитком, які стримують економічний поступ у регіонах. Тому актуальним є пошук шляхів покращення управлінських дій у зазначеній сфері, одним із яких є подальший поступ реформи децентралізації та розвиток об'єднання територіальних громад. На рівні держави необхідно забезпечити їх достатнє фінансування у напрямі реалізації ними своїх управлінських функцій, посилити контроль за використанням об'єднаннями бюджетних коштів та поглибити децентралізаційні перетворення на субрегіональний рівень. Це дасть можливість реалізувати управлінські дії у напрямі удосконалення

економічної політики визначеної території.

Перспективою подальших наукових досліджень є пошук оптимальних шляхів територіального розвитку на основі удосконалення інституційного та нормативноправового регулювання.

Література:

1. Орлатий М. К., Ігнатенко О. С. Соціальна інфраструктура та комунікаційне забезпечення регіону: навч. посібник. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 208 с.

2. Мазур А. Г. Регіональна економіка: проблеми відтворення і управління. Київ: РВПС України НАН України, 2000. 261 с.

3. Політика регіонального розвитку в Україні: особливості та пріоритети. Аналітична доповідь. / За ред. З. Варналія. Київ: 2005. 62 с.

4. Фінагіна О. В. Ринкова трансформація в регіоні: особливості розвитку та діагностування: монографія. Донецьк: НАН України. Ін-т економіко-правових досліджень. ТОВ «Юго-Восток, ЛТД.», 2005. 228 с.

5. Борщевський В. В. Методологія і практика безпеки структурно-інституційної трансформації економіки регіону. *Регіональна економіка*. 2014, № 4. С. 228–230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2014_4_28.

6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки» № 67-р від 17.01.2018 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi>.

7. Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» № 75/98-ВР від 11.08.2013. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.

8. Гуренко А. В., Гашутіна О. Е. Напрями розвитку систем управління в умовах діджіталізації бізнесу України. *Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство»*. Мукачево: Вип.19. 2018. С. 235–242.

9. Механізми формування регіональних пріоритетів розвитку аналітична доповідь. Київ: НІСД, 2013. 88 с.

10. Офіційний сайт громадської організації «Інститут соціально-економічної трансформації». URL: <http://iset-ua.org/ua>.

References:

1. Orlaty M. K., Ihnatenko O. S. Sotsialna infrastruktura ta komunikatsiine zabezpechennia rehionu: navch. posibnyk. Kyiv: Vyd-vo NADU, 2006. 208 s.
2. Mazur A. H. Rehionalna ekonomika: problemy vidtvorennia i upravlinnia. Kyiv: RVPS Ukrainy NAN Ukrainy, 2000. 261 s.
3. Polityka rehionalnoho rozvytku v Ukraini: osoblyvosti ta priorityty. Analitychna dopovid. Za red. Z. Varnaliia. Kyiv: 2005. 62 s.
4. Finahina O. V. Rynkova transformatsiia v rehioni: osoblyvosti rozvytku ta diahnostuvannia: monohrafiia. Donetsk: NAN Ukrainy. In-t ekonomiko-pravovykh doslidzen. TOV «Iuho-Vostok, LTD.», 2005. 228 s.
5. Borshchevskyi V. V. Metodolohiia i praktyka bezpeky strukturno-institutsiinoi transformatsii ekonomiky rehionu. Rehionalna ekonomika. 2014, № 4. S. 228-230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2014_4_28.
6. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro kontseptsiiu rozvytku tsyfrovoy ekonomiky ta suspilstva Ukrainy na 2018-2020 roky» № 67-p vid 17.01.2018 r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodiv-shodo-yyi-realizaciyi>.
7. Zakon Ukrainy «Pro Kontseptsiiu Natsionalnoi prohramy informatyzatsii» № 75/98-VR vid 11.08.2013. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80>.
8. Hurenko A. V., Hashutina O. E. Napriamy rozvytku system upravlinnia v umovakh didzhitalizatsii biznesu Ukrainy. Elektronne naukove fakhove vydannia «Ekonomika ta suspilstvo». Mukachevo: Vyp.19. 2018. S. 235-242.
9. Mekhanizmy formuvannia rehionalnykh prioritytiv rozvytku analitychna dopovid. Kyiv: NISD, 2013. 88 s.
10. Ofitsiyni sait hromadskoi orhanizatsii «Instytut sotsialno-ekonomichnoi transformatsii». URL: <http://iset-ua.org/ua>.

Effective development of territories is the basis of effective changes that Ukrainian society expects. Accordingly, the management of the development of a certain territory should provide a number of approaches, principles and methods on the basis of which progressive transformations should be carried out at the regional level. In particular, territorial development management must be carried out in the context of organizational, administrative, institutional, social and economic aspects of its implementation. In order to ensure an adequate standard of living within the defined territory in accordance with the standards of

developed countries, to guarantee positive transformations of the region and the state as a whole, it is necessary to find a management model within which the continuous and confident development of territories. Economic levers, incentives, mechanisms and tools should play an important role in this, because the economic aspect is key in the process of effective transformation in Ukrainian society.

For a deeper analysis of the reform of the administrative-territorial system, it is necessary to turn to the definition of "decentralization". At the semantic level, decentralization (from the Latin *de* - opposition, *centralis* - central) is interpreted as the destruction, weakening or abolition of centralization. Thus, it is a system of distribution of functions and powers between the state and local levels of government, which will significantly expand the rights of the latter, and thus increase the role of the local institution. After all, decentralization is a kind of system of government in which part of the functions of central government is transferred to local governments.

The united territorial communities are implementing direct inter-budgetary relations with the State Budget, which has significantly expanded their powers, as before the reform only regional and district budgets, budgets of cities of regional significance had such opportunities. In order for the united territorial communities to be able to perform the functions delegated to them by the state, they receive transfers in the form of grants, subventions for the development of education, health, infrastructure in the region, and so on. Legislation also made it possible to approve local budgets regardless of the date of adoption of the Law on the State Budget.

Thus, the decentralization reform has expanded the financial capacity of the united territorial communities to manage the territories under their jurisdiction. However, along with the implementation of direct inter-budgetary relations with the State Budget and the increase of financial revenues to local budgets, local authorities have other tools to ensure the economic development of territories. In particular, it is the implementation of external borrowing, and the independent choice of institutions to service local budgets in relation to the development and own revenues of budgetary institutions.

Peculiarities of the implementation of the mechanism of state management of territorial development is an important aspect of increasing the level and role of regions in the state. Legislation in force in Ukraine gives grounds to assert that there is a sufficient regulatory framework in the state that regulates management processes in the process of territorial development. These processes are implemented on the basis of the main functions and typical tasks of regional governments in the context of economic development of the territory, in particular as part of the functions of planning, organization, coordination, motivation and control.